

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання духовно-моральних дисциплін

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Денна та заочна форма

Затверджено на засіданні кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та завдання курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика викладання духовно-моральних дисциплін
Викладач (-і)	Копчук-Кашецька Марія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого».
Контактний телефон викладача	0978452471
Е-mail викладача	maria270775@ukr.net
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.1. Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS В тому числі: ДФН: 30 год. лекцій, 15 год. практичних, 3 год. індивідуальна робота з студентами, 42 год. самостійна робота студентів ЗФН: 10 год. лекцій, 2 год. практичних, 1 год. індивідуальна робота з студентами, 77 год. самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/690-sylabusy-kshd-mag.html
Консультації	Очні консультації: 2 год. четвер 4 пара
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «<i>Методика викладання духовно-моральних дисциплін</i>» є одним з провідних фахових курсів для студентів спеціальності «Богослов'я». Зміст дисципліни охоплює основні концептуальні та теоретичні положення інноваційні педагогічні технології на уроках духовно-моральних дисциплін, науково-понятійний апарат та нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у системі освіти; розкриває структуру, об'єкт, предмет та основні завдання інноваційних педагогічних технологій на уроках духовно-моральних дисциплін у системі сучасної науки; висвітлює пріоритетні завдання освіти в контексті інноваційних змін; знайомить здобувачів вищої освіти із традиційними технологіями навчання та інноваційними технологіями Нової української школи. Адже, як зазначається у Концепції Нової української школи, у 2020 році найбільш затребуваними на ринку праці будуть уміння навчатися упродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі. Тому, на часі, актуальною постає проблема готовності майбутнього учителя до використання нововведень у освітньому процесі. Дисципліна «<i>Методика викладання духовно-моральних дисциплін</i>» розроблена таким чином, щоб надати студентам необхідні теоретичні знання та практичні уміння, які сприятимуть формуванню їхньої інноваційної компетентності для роботи у закладах освіти та в умовах НУШ.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета викладання дисципліни «Методика викладання духовно-моральних дисциплін»</i> є забезпечити здобувачів вищої освіти знаннями про концептуальні та теоретичні положення інноваційних педагогічних технологій на уроках духовно-моральних дисциплін, структуру інноваційної педагогічної діяльності, методики реалізації інновацій у освітньому просторі; сформуванню у майбутніх педагогів інноваційну компетентність та готовність до інноваційної професійної діяльності; навчити застосовувати інноваційні технології навчання у практиці закладу освіти та в умовах Нової української школи.</p> <p><i>Цілі дисципліни «Методика викладання духовно-моральних дисциплін»:</i> ознайомитися із концептуальними та теоретичними положеннями інноваційних</p>	

педагогічних технологій на уроках духовно-моральних дисциплін, науково-понятійним апаратом та нормативно-правовим забезпеченням організації інноваційної діяльності у системі освіти; дізнатися про основні тенденції інноваційних процесів в освіті; навчитися застосовувати отримані знання у різних сферах професійної діяльності; навчитися відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітнього процесу Нової української школи; обирати оптимальні інноваційні технології навчання відповідно до індивідуальних можливостей здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти, рівня їхньої підготовки та педагогічних умов; аналізувати та узагальнювати досвід професійної діяльності педагогів-новаторів; самостійно розробляти авторські педагогічні технології відповідно до цілей і завдань освітньої роботи НУШ.

Важливим завданням курсу є: сформулювати позитивне ставлення і прагнення майбутнього педагога закладу освіти до дослідницької діяльності, самостійності, творчого оволодіння новітніми педагогічними технологіями та готовність до інноваційної професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «*Методика викладання духовно-моральних дисциплін*» студент повинен:

знати:

- сутність, особливості навчально-виховного процесу у закладах освіти та в умовах НУШ;
- тенденції, особливості розвитку системи закладів освіти в Україні та зарубіжних країнах;
- суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку;
- структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- методи навчання і форми організації навчання учнів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів, повідомлення їм та отримання від них зворотного зв'язку;
- сутність, особливості, методи, прийоми виховання учнів;
- педагогічні уміння діяльності педагога закладу освіти;
- здатність до використання засобів вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього педагога;
- здатність до проведення уроків Християнської етики, аналізу уроку щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій, вміння використовувати інноваційні технології навчання у роботі з учнями при вивченні певної освітньої галузі/предмету початкової школи в класі з інклюзивним навчанням;
- здатність застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, Концептуальними засадами НУШ під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач;
- здатність до навчання упродовж життя і удосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації

уміти:

- ставити навчальну мету, планувати, відбирати, структурувати хід уроку, та інших занять, використовуючи освітні інновації та враховуючи вікові та особистісні риси учнів;
- розвивати інтерес учнів до змісту навчального уроку;
- складати план уроку та план виховної роботи з Християнської етики, розробляти сучасне методичне забезпечення;
- застосовувати методи, прийоми, технології організації навчально-пізнавальної діяльності учнів (бесіди, діалог, дискусії, мозкові атаки, сюжетно-рольові ігри, роботи в групах тощо);

- застосовувати методи, прийоми організації виховного впливу на учнів;
- організовувати спілкування з учнями у навчальний і позанавчальний час;
- організовувати, саморегулювати невербальну поведінку у процесі спілкування з учнями;
- розв'язувати педагогічні конфлікти у різноманітних ситуаціях;
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження у роботі з учнями ;
- аналізувати різноманітні педагогічні ситуації;

володіти вміннями:

- аналізувати сучасний стан і головні тенденції сучасного розвитку освіти в Україні і за кордоном, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в Загальноєвропейський простір загальної освіти;
- застосовувати одержані знання на практиці;
- визначати темперамент особистості, особливості уваги, пам'яті, мислення учнів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до учнів; планувати свою кар'єру і готувати до цього учнів.

4. Програмні компетентності (ПК)

У результаті вивчення дисципліни «*Методика викладання духовно-моральних дисциплін*» (код дисципліни в ОПП – ППО-17) студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ПК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я;

загальні компетентності:

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК-5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК-7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК-9 Здатність працювати в команді;

фахові компетентності:

ФК-1 Здатність критично усвідомлювати історичну, культурну та соціальну значущість богословських традицій;

ФК-8 Здатність до письмового та усного викладу богословських суджень;

ФК-9 Здатність застосовувати богословські знання в професійній діяльності та суспільному житті відповідно до віроповчальних та морально-етичних засад і принципів;

ФК-12 Здатність вести просвітницьку діяльність в галузі богослов'я;

ФК-15 Здатність здійснювати навчальну та виховну діяльність в освітніх закладах та інших установах, організаціях.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

У результаті вивчення дисципліни «*Методика викладання духовно-моральних дисциплін*» (код дисципліни в ОПП – ППО-17) студент повинен отримати:

ПРН-2, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20

ПРН-2 Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами;

ПРН-5 Використовувати сучасні технології, зокрема цифрові, для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;

ПРН-6 Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я;

ПРН-11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів;

ПРН12 Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації;

ПРН13 Пояснювати основи, принципи і методи богослов'я та застосовувати їх у практичній діяльності;

ПРН14 Вміти презентувати богословську думку в межах представницької і посередницької діяльності;

ПРН16 Приймати ефективні рішення у непередбачуваних робочих контекстах розробляти та реалізовувати проекти у галузі богослов'я, державно-церковних відносин, освіти, організувати та керувати професійним розвитком осіб та груп;

ПРН18 Застосовувати знання та уявлення про основні етапи становлення і розвитку християнства у світі та в Україні, богословську думку, еклезіологічні концепції та гуманістичні погляди видатних мислителів та церковних лідерів;

ПРН20 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами та застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин – 90		
Лекції			ДФН: 30 ; ЗФН: 10		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			ДФН: 15; ЗФН: 2		
індивідуальна робота			ДФН: 3; ЗФН: 1		
самостійна робота			ДФН: 42 ; ЗФН: 77		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий		
Сьомий	041 Богослов'я	Четвертий	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади методики викладання духовно-моральних дисциплін Тема: 1. Християнська етика як предмет духовно-морального спрямування.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	4,5,6,7,8,10,12	Проаналізуйте нормативно-правове забезпечення методики викладання духовно-моральних дисциплін і організація інноваційної діяльності у системі освіти України («Закон України «Про вищу освіту» (2014); «Про освіту» (2017), «Про загальну середню освіту», «Про інноваційну діяльність», «Концепція НУШ» (2016), Державний стандарт початкової освіти (2018)). 2 год	5 б.	2 тиж
Тема 2. Основні педагогічні вимоги до викладання уроків духовно-моральних дисциплін.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	13,14,15,17,18,19	Складіть опорну схему класифікації педагогічних технологій. 2 год		

Тема 3. Форми організації навчання дисциплін духовно-морального спрямування.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	13,14, 15,17,18,19	Проаналізуйте нетрадиційні форми навчання. 2 год	5 б.	2 тиж
Тема 4. Методи і засоби навчання духовно-моральних дисциплін	Лекція 2 год.	13,14, 15,17,18,19	Розкрийте найсучасніші методи і засоби навчання на уроках духовно-моральних дисциплін. 2 год.		
Змістовий модуль 2. Інноваційні педагогічні технології. Тема 5-6. Інноваційні підходи до процесу навчання предметів духовно-морального спрямування.	Лекція 4 год. Практичне заняття 2 год.	13,14, 15,17,18,19	1.Підготуйтеся до дискусії на тему «Традиційне предметне навчання чи інтегроване навчання?» 2.Підготуйте сценарій інтегрованого квест-заняття з Християнської етики. 4 год.	5б.	2 тиж
Тема 7-8 Інтерактивне навчання як інноваційна технологія організації освітнього процесу.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	13,14, 15,17,18,19	Запропонуйте тему та розробіть план дискусії в стилі телевізійного ток-шоу (на уроці Християнської етики) 4 год.	5 б.	2 тиж
Тема 9-10 Проектне навчання на уроках духовно-моральних дисциплін.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	13,14, 15,17,18,19	Запропонуйте міжпредметний проект, який можна використовувати на уроках духовно-моральних дисциплін (тема за вибором студента). 4 год.	5б.	2 тиж
Тема 11-12 Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості на уроках духовно-моральних дисциплін.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1, 2, 3, 8, 13	1.Складіть міні-кейси для проведення уроків з духовно-моральних дисциплін. 2.Проаналізуйте публікації з газет і журналів, сюжети з телебачення на освітню тематику. 6 год.	5б.	2 тиж
Змістовий модуль 3. Технологія інноваційної педагогічної діяльності. Тема 13. Готовність педагога до інноваційної діяльності.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1,5,8,14, 18,32,33.	Підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «Педагогічний досвід як умова формування педагогічної творчості». 4 год	5б.	2 тиж
Тема 14. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності сучасного педагога.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1,5,8,14, 18,32,33.	Підготуйте наукове повідомлення на тему: «Цифрова грамотність вчителя Християнської етики НУШ». 2 год. «Цифрова грамотність сучасного вчителя духовно-моральних дисциплін».	5 б.	2 тиж

			2 год.		
Тема 15. Особливості інклюзивного навчання на уроках духовно-моральних дисциплін.	Лекція 2 год. Практичні заняття 2 год.	1,5,8,14,18,32,33.	Підготуйте наукове повідомлення на тему: «Особливості інклюзивного навчання на уроках духовно-моральних дисциплін». 4 год.	5 б.	2 тиж
Всього лекцій			30 год		
Всього семінарів	сем.		15 год.	50 б.	2 т
Екзамен			2 год.	50 б.	
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також враховуються виконанні завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів				
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичного питання, практичного та творчого завдань. Також враховуються виконанні завдання частково-пошукового та творчого рівнів, що передбачають написання творів-міркувань, есе, власних роздумів над даною проблемою.				
Практичні заняття	<p>Практичні заняття з дисципліни <i>«Методика викладання духовно-моральних дисциплін»</i> покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, аналізувати сучасний стан і головні тенденції сучасного розвитку освіти в Україні і за кордоном, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в Загальноєвропейський простір вищої освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати одержані знання на практиці, використовувати знання з інноваційних педагогічних технологій на уроках Християнської етики для розробки методичного забезпечення, аналізу психолого-педагогічних ситуацій та взаємодій з учнями, проектування елементів навчального процесу; - визначати темперамент особистості, особливості уваги, пам'яті, мислення учнів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до учнів; - планувати свою кар'єру і готувати до цього учнів. 				
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (екзамен) студент мусить захистити тему з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за практичне заняття – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали практичних занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів				
7. Політика курсу					
Політика курсу <i>«Методика викладання духовно-моральних дисциплін»</i> передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, виконати					

всі заплановані завдання, написати тести у письмовій або гугл формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

Основна

1. Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: монографія. Одеса : М.П. Черкасов. 2009. 157 с.
2. Бондар В.І., Ільченко А.М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтессорі : навчальний посібник. Полтава, 2009. 251 с. URL: <https://docplayer.net/78362908-Psihologo-pedagogichni-osnovi-rozvitku-ditey-v-sistemi-m-montessori.html>.
3. Виховання Істини, Добра і Краси. Імідж сучасного педагога – 2012. – №3 – 68с. URL: <http://pano.pl.ua/en/nml/imidzh-suchasnoho-pedahoha>.
4. Гриньова М. В. Педагогічні технології : теорія та практика : навч.-метод. посіб. Полтава, 2006. 230 с.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п>.
6. Державна програма «Вчитель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-%D0%BF#Text>.
7. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandartpochatkovoyi-osvity-dokument/>.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ, 2012. 352 с. URL: <https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>.
9. Довбенко С. Ю. Ключові компетентності у європейському освітньому просторі. *Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор*: колективна монографія / за наук. ред. д.п.н. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка». Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2018. С. 268–278.
10. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
11. Закон України «Про загальну середню освіту». *Книга вчителя початкової школи : довідкові матеріали для організації роботи вчителя*. Упор. Г. Ф. Древаль, А. М. Заїка. Харків : Торсінг плюс, 2006. С. 70–97.
12. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
13. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
14. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник. За заг. ред. О.І. Огієнко. Київ, 2016. 120 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705812/1/Словник.pdf>.
15. Калашник А. Загальні методи вивчення предмета «Християнська етика». Навчально-методичний посібник. Львів, 2003.
16. Калашник А. Педагогічно-методичні підходи та дидактичний матеріал до уроків християнської етики. Навчально-методичний посібник . Тернопіль, 2007.
17. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainskashkola-compressed.pdf>.
18. Мачинська Н. І., Комарова Ю.В., Упровадження інноваційних технологій навчання у вищій школі. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету, вип. 1 (14) 2015. С. 240–247.
19. Мачинська Н. І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації начального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
20. Мовчун А. Міжпредметні зв'язки курсу «Християнська етика в українській культурі». *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2008. № 9. С. 51– 56.
21. Національна доктрина розвитку освіти України. URL:

<file:///C:/Users/Юрій/Downloads/natsionalna%20doktryna.pdf>.

22. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base28/ukr28703.htm>.
23. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.
24. Огірко О. В. Християнська етика – могутній засіб педагогіки // Слово вчителя. 2008. № 4. С. 26–28.
25. Підласий .П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ, 2006. 616 с.
26. Семенов О. М. Професійно-творча самореалізація педагога в інноваційній освіті. Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога в інноваційній освіті : колект. монографія за наук. ред. М. Лазарева]. Суми :СумДПУімені А. С. Макаренка, 2013. С. 136–157.
27. Семенов О. М. Медіапедагогіка у професійній підготовці майбутнього вчителя: здобутки і проблеми *Interdyscyplinarność pedagogiki i jej subdyscyplin* podred. Zofii Szaroty , Franciszka Szloska. Warszawa – Kraków. 2013. S. 632–640.
28. Федірчик Т. Д. Теорія і практика забезпечення якості вищої освіти в умовах реформування освітньої системи України. Нац. техн. ун-т “Дніпровська політехніка”. 2018. С.
29. Федірчик Т. Д. Управління процесом становлення педагога у науково-педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського. Конференція «Василь Сухомлинський – видатний педагог, гуманіст, мислитель ХХ століття». Чернівці : Технодрук. С. 259–262.
30. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія за ред.. В.Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка. 2008. 472 с.
31. Формування духовно-моральних цінностей засобами курсу «Біблійна історія та християнська етика». Навчально-методичний посібник за редакцією І.Г.Ковровського. Біла Церква, 2010. 110 с.
32. Хомич Л. О. Загальнолюдські цінності у змісті професійної підготовки майбутнього вчителя. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів XI міжнар. пед.-мистец. читань пам’яті професора О. П. Рудницької. Гол. ред. І. А. Зязюн. Ін-т пед. освіти та освітдорослих АПН України. Чернівці, 2014. Вип. 5 (9). С. 47–50.
33. Хомич Л. О. Педагогічні умови підвищення ефективності професійної підготовки майбутнього вчителя. Педагогічні науки : зб. наук. праць. Бердянськ. держ. пед. ун-т. Бердянськ, 2013. С.26–35
34. Цюняк О.П. Професійна підготовка майбутніх педагогів у контексті етнокультурної парадигми. Гірська школа Українських Карпат. Наукове фахове видання з педагогічних наук. 2016. №15. С.84–86.
35. Цюняк О. Формування професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти у вищих навчальних закладах: монографія. Івано-Франківськ : «ЯРИНА», 2016. 188 с. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7420/1/Цюняк%20О.П._монографія.pdf
36. Цюняк О. П. Професійна підготовка майбутніх педагогів у контексті етнокультурної парадигми гірського середовища. *Гірська школа: сучасні виклики і перспективи розвитку*: колективна монографія / за наук. ред. д.п.н. М. П. Оліяр. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. С. 150–160. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/7424>.
37. Цюняк О. П. Компетентнісний підхід в основі професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності: колективна монографія «Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор». За наук. ред. д.п.н. Оліяр М. П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». ІваноФранківськ : Супрун В. П., 2018. С. 117–130.
38. Цюняк О. П., Копчук-Кашецька М. С. Світоглядні ідеї І.А.Зязюна у професійному

становленні вчителя Нової української школи. Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» проіндексовано професійними асоціаціями: BASE, Google Академія, WorldCat, OpenAIRE, Наукова періодика України (проект Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). С. 8–10.

39. Цюняк О.П. Формування професійних ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. Збірник науково-методичних праць кафедри педагогіки початкової освіти. Вип.1. За заг.ред. д.п.н. Оліяр М.П. Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2018. С. 34–37. 54.
40. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с. 56. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. Київ, 2012. 224 с. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/7961>.

Додаткова:

1. Ігрова технологія в початковій школі: види, цілі і завдання, актуальність. Цікаві уроки в початковій школі. URL: <http://yrok.pp.ua/serednya-osvta/4128-grova-tehnologya-v-pochatkovy-shkol-vidi-clzavdannya-aktualnst-ckav-uroki-v-pochatkovy-shkol.html>.
2. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Т.В. Сак. Київ: СПД-ФО Парашин І.С., 2011. 101 с.
3. Інклюзивна освіта: стан і перспективирозвитку в Україні: науково-методичний збірник. Київ: ФО-П Придатченко П.М., 2007. 336 с.
4. Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показчик (1995-2006) / Укл. Н.В.Артикуца, О.М.Клоченок, Т.О.Ліщук; НаУКМА. К.: СтилоС. 2006. 630 с.
5. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г.М.Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. Київ: Логос, 2005. 220 с.
6. Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій. Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. (28-29 березня 2012 р.). / заг. ред. В.О. Огнев'юка. Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. С. 227–232. Козак Л.В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Київ. Університет, 2010. Вип. 3. Ч.1. С.207–216.
7. Колупасва А.А., Таранченко О.М., Білозерська О.І. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Київ: 2012, 308 с.
8. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ: Грамота, 2005. 448 с.
9. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ: Грамота, 2007. 576 с.
10. Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип. Рідна школа. 2012. №6 (990). С.3–8.
11. Литвиненко Н. С. Інноваційні методи навчання в контексті завдань шкільної освіти. Інформатика. 2011. № 3 (січень). С. 21–22.
12. Ліщук І. Р. Робота школи в режимі інноваційного розвитку. Сучасна школа України. 2009. № 9 (вересень). С. 37–39.
13. Матвієнко О. В. Метод конкретних педагогічних ситуацій :навчально-методичний посібник. Київ, 2011. 299 с.
14. Нова українська школа: порадник для вчителя. Підзаг. ред. Бібік Н. М.Київ: ТОВ «Видавничийдім «Плеяди», 2017. 206 с.
15. Патрикеева О. STEM – освіта: умови впровадження у навчальних закладах України / О. Патрикеева, О. Лозова, С. Горбенко // Управління освітою. 2017. № 1. С. 28–31.
16. Підгребя Н. С. Інноваційні технології як засіб розвитку творчої активності учнів.

- Сучасна школа України. 2009. № 10(жовтень). С. 35–42.
17. Ткаченко Л. В. Формування нового педагогічного мислення: нові освітні технології. Освіта. 2011. № 14(9-16 березня). С. 10–11.
18. Періодичні видання. Інтернет-ресурси.

Копчук-Кашецька Марія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого».